

զի այս կենսական խնդրոյ մէջ
իւր ազգայնաց ընթացքն արդէն
դատաւարութեան դրոշմը կրած
է, անապառ պատմութեան առջեւ:

Արեւելք միամտօրէն կը կարծէ
թէ իւր ընթերցողք հալած իւղի
պէս կը կենն իւր իմաստակու-
թիւններ ու խեղաթիւրումներ,
զորս կը մեծարէ անոնց ախրան ա-
ռատածեանօրէն, և իմաստակու-
թիւնն, որ այդ թերթին գլխաւոր
յատկանիշն է, ոչինչ նուազ միայ-
լած է նաեւ նոյն լրագրոյ հինգ-
շաբթի աւուր թերթին մէջ, ուր
իմաստակաց բոյն՝ հանրաժանօթ
խօղովակին բերնով՝ ազգին տը-
կարութեան վրայ կը ճառէ, մինչ-
դեռ ինքզինք, իբրեւ ազգէն անջատ
մարմին մը, Լաֆօնթէնի առիւծին
յաղթող ճանճիկին չափ զօրաւոր
կը կարծէ (•), բարոյական ու նիւ-
թական անկախութեան վրայ ճա-
ռեր կը յօրինէ, մինչդեռ առաջինն՝
աւելի քան երկրորդն իսպառ կը
պակսի իրեն:

Երբ պատասխանն առ հինգ-
շաբթի աւուր յօդուածն՝ ուրիշ
անգամ:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

— 0 —

Պերճիական դեպքան Պ. Պարթո-
լէթի ֆոնդաւորը՝ շարժուա վեհ.
Սուլթանին ներկայանալով, Պերճիոյ
Լէոնտ թագաւորին մէկ ինքնա-
գիր նամակը մատուց, յորում Պեր-
ճիոյ թագաւորն և թագուհին շնոր-
հակալութիւն կը յայտնեն Շէ-
ֆազաթի պատուանշանին համար,
զոր վեհ. Սուլթանն ընծայած էր
Պերճիոյ թագուհւոյն:

— Վեհ. Սուլթանին բժշկապետ
վսեմ. Մալոյոյէնի փաշային որդին՝
Տիմիթթա օն Կէ. Սուլթանին հիւ-
սիքը ին օրերս ֆիուսի Օսմ. հիւ-
սիստոս անուանած էր, նախընթաց
օրը վեհ. Սուլթանին ներկայանա-
լու պատիւ ունեցաւ. Ն. Կ. վե-
հափառութիւնն յոյժ սիրալիր ըն-
դունելութիւն մ'ըրաւ Տիմիթթաի
պէյի, և ծանրագին պարգև մը
շնորհեց անոր, Նոր հիւսպատոսն
այսօր յիւր պաշտօնատեղին կ'ուղե-
ւորի:

— Ռուսական դեսպան Պ. տը
Նէլիտօֆ, նախընթաց օրը վեհ.
Սուլթանին ներկայանալու պատիւ
ունեցաւ, և յատկապէս շնորհա-
կալութիւն յայտնեց այն երկու ա-
րարական նոյնքներու համար, զորոն
Ն. Կայսերական վեհափառութիւնն
ընծայած էր:

— Դիւանագիտական ակմբոյ
մէջ կը հաւաստեն թէ, կ'ըսէ Ֆար-
տի Պոսթոլ, Անգլիա վերջին օրերս
յոյժ գոհացողիչ ապահովութիւն-
ներ տուեր է Կայսերական կառա-
վարութեան՝ երկը կայսերաց տե-
սակցութեանն առթիւ:

— Իտալական դեսպան Գորթի
կոմսն ի մօտոյ իտալիա պիտի ու-
ղեւորի եռամսեայ հրաժեշտով:

— Նախընթաց օրը փարիզէն
մայրաքաղաքս հասած լրոց նայե-
լով, Օսմ. ընդհանուր պարտուց
արժէթուղթերուն փոխանակման
գործողութիւնը յառաջիկայ նոյեմ.
20 ին միահաղոյն պիտի սկսին այն
ամեն քաղաքաց մէջ, ուր յիշեալ
պարտուց վարչական խորհուրդն
մասնաճիւղեր ունի:

— Եւրախտի վարչութեան տե-
սուհներն իմանալով որ Գուս-դա-
բուի ծովերին մօտ խանութի մը
մէջ 30 հոսիս մաքաններեալ ծը-
խախտ պահուած էր, նախընթաց
օրը կոխեցին յիշեալ խանութն և
ծխախտը գրաւեցին:

— Քանի մ'ամիս առաջ մեծ չու-
կային մէջ իւր հայրն սպաննող Ար-
մենակ անուն երիտասարդը նա-
խընթաց օրն եղեւնադատ տեղին
առջեւ դատուելով, վիայից խոս-
տովանութիւնը լուսեցաւ, բայց
վերջնական վճիռն ուրիշ աւուր
թողուցաւ:

— Պէրլինէն եկած վերջին լու-
րերը կը հաստատեն այն զրոյցը թէ,
Գերմանիոյ արտաքին գործոց նա-
խարար Հայֆէլտ կոմսը Կ. Պոլսոյ
Օսմ. դեսպան պիտի անուանի փո-
խանակ Պ. Ռատովիչի, որ դեսպա-
նական պաշտօնով Լոնտրա պիտի
երթայ:

— Յունաց Պատրիարքական 12
ընտրելաց ցանկն, որ չորեքշաբթի
օրն Աղգ. ժողովոյ կողմէ նախարա-
րաց խորհրդոյ զրկուած էր, հինգ-
շաբթի իրիկուն Պատրիարքարան
վերադարձեր է: Բ. Դուռն հարկ
չէ տեսեր որ և է անուն ջնջել ընտ-
րելաց ցանկէն: Սինօք երեկ պի-
տի գումարուէր նոր Պատրիարքին
ընտրութեան համար Աղգային ժո-
ղովոյ գումարման օրն որոշելու հա-
մար:

— Սթամպուլ լրագիրը կը ծա-
նուցանէ թէ Յունաց Պատրիարքա-
կան Ընտրող ժողովը մեծ զարմաց-
մամբ տեսեր է որ նախորդ Պատ-
րիարք Յովակիմ սրբազան ի Պատ-
րիարքական ընտրելութենէ իւր
հրաժարականը Պուլղարոյ իշխա-
նապետութեան զինանշանը կրող
թղթի վրայ դրած էր: Թղթին դը-
լուխը կը տեսնուէր պատկազարդ
առիւծ մը, որ խաչ մը բռնած էր
հետեւեալ բառերով. «Սլուրսնա
Պուլղարա» (Աղաւթ Պուլղարա):
Այս իրողութիւն մեծ յուզում
պատճառեւ է եղեր մայրաքաղա-
քիս ցոյն հասարակութեան մէջ,
որ յիշուի կամ յիշուի չէ՝ զի
սա նշանակութեամբ սպառնալիք
մը կը կարծէ տեսնել Ն. Սրբազնու-
թեան այս արարքին մէջ. «Ձիս չէք
ուղեր իբրեւ Պատրիարք. լաւ ու-
րեմն, ես դիտեմ իմ վրէժս լուծել
միանալով Պուլղարաց, հերձուածո-
ղաց, որը յունական եկեղեցւոյն
անհայտելի թշնամիներն են»:

— Կը կարծուի թէ, Կայսերական
կառավարութիւնն՝ երմտական նա-
խարարութեան պաշտօնատեղէն
աներեւոյթ եղած և Կ. Պոլսոյ հրա-
պարակին վրայ չընթերցութեան
հանուած Պոլին Յ տոկոսաւոր ար-
ժէթընթաց նկատմամբ ծագած լըն-
դերը միանգամ ընդ միշտ լուծել
փափաքելով, որոշեր է արժէտե-
րերէն դնել զանոնք ի հաշիւ իւր:

— Ֆրանսական Թան լրագրին
խօսքին նայելով, Աւստրիական կա-
ռավարութիւնն, որ Արլայէրկի երկա-
թուղծուց բացումէն ի վեր մանա-
ւանդ մեծ շահ ունի Օսմ. երկա-
թուղծաց սերպիական և պուլղա-
րական դժբերուն հետ միացման աշ-
խատութեանց աւարտման մէջ,
ծանուցադիր մ'ուղղեր է Բ. Դրան՝
յառաջիկայ հոկտ. 13 ի պաշտօնա-
թամն յիշեցնելու համար է: Յայտնի
է թէ հոկտ. 13 ին կը լրանայ 1883 ի
պայմանագրով մէն մի տէրութեան
արուած պայմանաժամը, որպէս զի
իւր դրացեայ հետ համաձայնի և
չինութեան պայմանագիր մը կնքէ
ձեռնհաս ձեռնարկուաց հետ: Վի-
էննական լրագիրը կը հաստատեն
փարիզեան լրագրին տուած լուրը:

— Եւրախտի Բէթիի վարչու-
թեան հասոյթն սեպտեմբեր ամ-
սոյ առաջին կիսուն մէջ 3,035,000
ղրուշի հասած է: 15 էն մինչեւ
օգոստ. 30 հասոյթն 3,340,000 զրուշ
և 1 էն մինչեւ օգոստ. 15 ալ 4,330,
000 զրուշ եղած էր:

— Սթամպուլ ստոյգ աղբւրէ
կ'իմանայ թէ քանի մը բարձրաս-
տիճան անձինք մտադիր են Օսմ.
աղջկանց վարժարան մը հիմնել ի
Պէշիքթաշ: Կը հաւաստեն թէ
հանրային կրթական նախարարու-
թիւնն արդէն իւր հաւանութիւնը
տուեր է առաջադրեալ վարժարա-
նին բացման, առաջարկութեամբ
պատերազմական գործոց նախա-
րար Ղազի Օսման փաշայի:

— Եպիսկոպոսի մը համար — որ
հօտ չունի — Անգլիա և Բրուսիա՝
բուռն լեզուաւ գրուած դիւանա-
դիտական ծանուցադրելով սկսած
են զիրար ռմբակոծել: Երուսաղէ-
մի անկիւքան եպիսկոպոսին ան-
ուանման վրայ է խնդրին: Անգլիա
կը պահանջէ որ այս եպիսկոպոսն,
որ այս անգամ Բրուսիոյ թագաւո-
րին կողմէ պիտի անուանի, չկը-
նար եպիսկոպոսութեան ակտը
բազմի, որ 1881 էն ի վեր թափուր
մնացած է, առանց հաւանութեան
գէշթաղբի արքեպիսկոպոսին,
զուրկ անգլիքան եկեղեցւոյն, որ ի-
մացուցեր է թէ չպիտի լծանչէ նո-
րենտին, եթէ սա նախապէս ըն-
դունած չէ անգլիքան եկեղեցւոյն
պահանջած երեք կարգերն, այ-
սինքն՝ սարկաւազութիւն, աւագ
սարկաւազութիւն և եպիսկոպո-
սութիւն:

Յունաց թէ երկու տէրու-
թիւնը իրարու դէմ պատերազմ հը-
րատարակելու չափ յառաջ չեն եր-
թար: Սակայն եթէ Բէթիթաղբի
եպիսկոպոսն իւր պահանջմանց վրայ
պնդէ, կը կարծուի թէ 1841 ի դաշ-
նագիրը վերաբնութիւն մը պիտի
կրէ:

— Կըսուի թէ Պ. Չինոյիէֆի՝ Պոլ-
սոյ ռուսական դեսպան պիտի ան-
ուանի փոխանակ Պ. տը Նէլիտօֆի,
որ Վիէնայի ռուսական դեսպան
պիտի անուանի:

— Ֆար միւր Պոսթոլ կը ծանու-
ցանէ թէ, ճարտարագէտ մը առա-
ջարկեր է Կայսերական կառավա-
րութեան՝ գիշերները երեքտրական
լուսով լուսաւորել Բերայի և Պոլ-
կոզմերը՝ Թոփհանէի և նաւարանին
շոգեմեքենայից միջոցաւ, Ղալա-
թիոյ ներքնուղոյն մերենայն ևս ի
հարկին պիտի կրնայ օգտակարա-
պէս գործածուիլ այս նպատակին
համար:

— Թէհրանէն կը գրեն առ ըմ-
դանտարտ թէ Քարսիոյ շահը մեծ
կարեւորութիւն կ'ընծայէ Գերմա-
նական դեսպանին ժամանման, որ
հոկտ. 3 ին Բէշիքթաշ քաղաքէն, և ու-
րուն համար ամեն ուրեք շքեղ ըն-
դունելութիւն մը կը պատրաս-
տուէր: Պարսից կառավարութիւնը
է գումարտակ հետեւաւազոր և մէկ
գումարտակ հեծելազոր զրկեր է
ի փափէն ընդ առաջ դեսպանին:
Թէհրանի Լալաղուրի պալատը՝ շքե-
ղապէս կահաւորուելով դեսպանին
սրամադրութեան ներքեւ դըր-
ուեր է:

— Նիկոնիլիպէն հասած վեր-
ջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ,
Կիւարիոյ թղթաւորը կողպատող
աւաղակալմբին հոռեւէն զրկուած
հրծեղազօրաց դուռէն այն տեղերը
յրուած է, ուր կը կարծուի թէ
աւաղակները ապառտանած են:
Եթրճակման պատահած տեղոյն
չլիակայ գիւղերէն մէջ կատար-
ուած խիստ քննութեան մը շնոր-
հիւ, ճանչուեր են այն աւաղակներն,
որը այս յանդուգն յարձակումն ի
դպմ գրած էին, և այժմ յոյս կայ
թէ իշխանութիւնք պիտի կրնան
բռնել զանոնք:

Կայսերական հրամանաւ՝ Ներ-
քին գործոց նախարարութիւնն

հրաման զրկեր է Նիկոնիլիպէի և
Պարսի կառավարաց, որպէս զի ա-
ռաջին անմիջապէս Առաքաղար և
երկրորդն Տիւղճէ երթան՝ անձամբ
հսկելու համար աւագակոց ձեռ-
բակալման միջոցներուն վրայ: Սիյ-
րէթ Էֆէնտի այժմ Առաքաղար կը
գտնուի: Ուրիշ տեղեկութեանց
նայելով, 20 ի չափ աւաղակներ
տեսնուեր են, որք Պոլսի գաւա-
սին Չագչագ կոչուած լեռներուն
մէջ կը փախչէին:

— Նախընթաց օրը Բերայի Ֆը-
չըճի փողոցին մէջ, 26 ամեայ Բոյն
երիտասարդ մը բեզովէրով զարկաւ
սպաննեց ինքզինք:

— Սթամպուլ կը հերքէ լրագ-
րաց ոմանց այն լուրը թէ, վերջին
Թուրք-Ռուսական պատերազմէն
վնասեալ Ռուս վաճառականք Օսմ.
Կայսերական Պանքային դիմեր են
իմանալու համար այն կարգադրու-
թիւնն, որ Բ. Դրան և Պանքային
միջեւ կնքուած է եղեր ի մասին
վճարման պատերազմական հա-
տուցմանց: Այսպիսի ձեռնարկ մը
չէ եղած: Սակայն ռուսական հալա-
տակներն, իրենց հատուցմանց վը-
ճարման սպասելէ ձանձրացած,
վերջին օրերս աղերսադիր մ'ուղղեր
են դեսպանին, աղաչելով որ Բ.
Դրան քով փութացնէ այս խնդրոյն
լուծումը: Խնդարկուք իրենց ա-
ղերսադրին մէջ կը ճանչնան դես-
պանատան կողմէ ցարդ եղած ջանք-
քերն, և միանդամայն յոյժ գործ-
նական լուծման միջոց մը ցոյց կու-
տան, յայտարարելով հանդերձ
թէ, եթէ հակառակ այս ամենուն,
իրենց արդար պահանջմունք գո-
հացում չտանան, ուրիշ միջոց չէին
տեսներ, եթէ ոչ իրենց գանգատ-
ներն ուղղել առ ոտս Ռուսիայ վեհ.
Կայսեր. Այս է բուն իմաստն այն
ձեռնարկին, զոր ռուսական հալա-
տակներն ըրած են վերջին օրերս:

— Պարկ վաճառող երկու Բոյն
վաճառականք՝ այս օրերս Եւրոպա-
յէն աժան պարկ բերել տալով, սկը-
սեր են վաճառել և Ղալաթիոյ մանր
վաճառականք ալ սկսեր են անոնց
մէ տունու իրենց պէտք եղած վա-
ճառքը, կարգ մը պարկաւաճառ
պարսիկներ վնասուելով, վաճառա-
կանները վախճնելու և իրենց պէտք
եղած պարկերն իրենցմէ գնել տա-
լու մտքը, երկու օրէ ի վեր զինուեր
և Ղալաթիոյ կողմերն սկսեր են
պարտիլ: Վաճառականք այս սպառ-
նալիքէն վախճնալով, աղերսադիր
մը կը պատրաստեն ձեռնհաս իշ-
խանութեան տալու համար, կը
յիշուի թէ, այս պարկի խնդրոյն
առթիւ անցեալ տարի ևս քանի մը
ոճրադործութիւններ պատահած
էին և իրաց այս վիճակին շարունա-
կումը հանրային անդորրութիւնը
վրդովելու բնութիւն ունենալով,
ոստիկանական նախարարութեան
ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի այս
խնդրոյ վրայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը յիշեն ընթերցողք թէ ամուսնա-
կան խնդրոց և մանաւանդ ճնափա-
ղայի խնդրոց մէջ Պատրիարքարանէն
տրուած վճառքերը, Գատակոս գոր-
ծոց նախարարութեան գործադիր ժո-
ղով (ինքն ճէմլէթի) փոխանակ գոր-
ծադրելու, Շէրիի կամ քաղաքային դա-
տարանաց կը զրկեր ի քննութիւն Այս
իրողութիւն Աղգ. Պատրիարքարանի
գարաւոր տուածնաշնորհութեանց հա-
կառակ լինելով, Պատրիարքարանի և
Գատակոս գործոց նախարարութեան
միջեւ բանակցութեանց նիւթ եղած էր
վերջին օրերս Յունաց Պատրիարքարա-
նի առանձնաշնորհման խնդիրը լուծ-
ուած լինելով, կը յուսացուէր թէ մեր

Պատրիարքարանի կողմէ հնաժողովի խնդրոց մասին տրուած վճռագրերը պիտի գործադրուէին, ինչպէս այսուհետեւ պիտի գործադրուին Յունաց Պատրիարքարանի նմանօրինակ վճռագրերը: Սակայն տեղեկացանք որ այս շաբթու հնաժողովի վերաբերեալ քուէի մը աղերսագրեր չափազէ ձեւիւնէի կողմէ փոխանակ յԱզգ. Պատրիարքարան ղրկուելու, ինչպէս կը պահանջէին եղեր աղերսարկուք, ընդհակառակն Շէրիի դատարանաց ղրկուելու են: Աստի կրնանք հետեւցնել թէ եկեղեցական առանձնաշնորհման խնդրոյն նկատմամբ մեր Պատրիարքարանը դեռ վերջնական համաձայնութեան մը չէ եկած Բ. Գրան հետ:

Նիկովիդիոյ առաջնորդ Գեր. Ստեփան Ծ. վարդապետ Յովակիմեան մայրաքաղաքս եկած էր խնդրելու համար Ազգ. Պատրիարքարանէն որպէս զի եպիսկոպոս մը ղրկէ Նիկովիդիոյ դատարանը քանի մը քահանայներ ձեռնադրելու համար: Կը լսեմք թէ խաղաղութեան քողովի Գեր. Գրիգոր եպիսկոպոս Տ. Պողոսեան պիտի ղրկուի:

Պատրիարքարանն իմանալով որ Եանեայի մէջ 80-60 հոգիէ բաղկացեալ հայ դաշմանականութիւն մը կազմուած է, որոշեց իսկիւտարի Արթ. Չաքարիա վարդապետն Եանեա ղրկել որպէս զի զանոնք հոգեւորապէս մխիթարէ, երախայներն, եթէ կան, մկրտէ և անոնց սպասարկէ վիճակին վերահասու լինելով, տեղեկագիր մը ներկայացնէ Ազգ. Պատրիարքարանի:

Այսօր Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հօր անուան տարեգարծը լինելով, բազմաթիւ եկեղեցական և աշխարհական պատուաւոր անձինք շնորհաւորութեան գնացին Ն. Գերապատուութեան:

Տնտեսական խորհուրդն իւր չորեքշաբթի առուր նշանին մէջ հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ.

1. Պալատու և Եկեղեցական Թաղ. խորհրդոց միջև ծագած վազըֆ գետնի մը խնդիրն երկու եկեղեցիաց շահաւէտ կերպիւ կարգադրելով վերջ տուաւ:

2. Բնակարան Սամաթիոյ Ս. Գեորգ եկեղեցւոյ հիմերու շինութեան հաշուեցոյցն որ ներկայացեալ էր, և ճարտարապետ Նեմեցէ Պետրոս Էփի վկայութիւնքն այս մասին, գոհացուցիչ գտնելով վաւերացնելով ներկայացեալ հաշուեցոյցն:

3. Անցիկ Համաձայնեան հանգուցեալ Սարգիս աղայի առ Ապուշէլի վարժարանն ունեցած քոնսուլտէի պարտուց ի հաշիւ հանգուցելոյն ժառանգորդներէն 4ը իրենց բաժնին ինկած 1020 քոնսուլտէն հինգ անգամի վճարուած տոկոսներով յանձնեցին Տնտես. խորհրդոյ:

Գոհութեամբ տեղեկացանք թէ փառապետ բարեխիշատակ Գեորգ ամիրայի տիկին գեղեցիկ ջահ մը նուիրեր է Գուրգարուի դրան Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ վան հոգւոյ իւր բարեխիշատակ ամուսնոյն:

Նաուլը-գարուի երկուսն վարժարանին տարեկան հարցաքննութիւնք յառաջիկայ երկուշաբթի օրը պիտի սկսին և շաբաթ օրը վերջանան:

... Խաղաղութեան խորհուրդը... Թերթիւ մէջ Սամաթիոյ երկուսն վարժարանաց ներկայ վիճակին նկատմամբ Հայկազն ըստորադրութեամբ հրատարակուած նամակն ունի ուղի կարգացած լինելով, լիովին ճիշդ ըլլալը կը խոստովանիմ, և թէ կարող եմ ապացուցանել, եթէ պէտքն պահուի:

Թաղիս յուզումը վերջին ծայր հասած է, ուստի Պատ. Ուսումնական խորհրդոյ կողմէն եթէ վաղ ընդ փոյթ տնօրինութիւն մը չլինի, այս յուզման գէշ հետեւանք մ'ունենալն անտարակուսելի է:

Մնամ... Ստեփան Գալստիսեան 29 սեպտ. 1884 Սամաթիա

ՀԵՌԱԳԻՐ

Այս օրը

Հուլիս 10 հոգւոյ

Այսօր Նաբոլիի մէջ 18, Ճէնովայի մէջ 13, և ուրիշ տեղեր 63 հոգի մեռան քուէրայէն:

Աթէնք 10 հոգւոյ Երեսփոխանական ժողովն այդ բեր 8ին ինիստ հրաւիրուած է:

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՆ ՄԵՋ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Բ.

Քուէրայի ծագման առթիւ, Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը, ըստ խորհրդոյ բժշկական և առողջապահական խորհրդոյ, տասն բժիշկ կարգեց այլ և այլ յիշատակներու: Ինքնին յոյժ գոյն կէտ է այդ ձեռնարկ. սակայն երկու կէտ կայ ուշադրութեան արժանի. 1. Ինչո՞ւ առժամայ պաշտօն տրուեցաւ այդ բժշկաց: 2. Ի՞նչ ըրին անոնք:

Նախ պէտք էր որ մեր մայրաքաղաքին պէս ընդարձակ և բազմատարր բնակիչներ պարունակող մեծ քաղաք մը միշտ ունենար իւր թաղապետական շրջանակներուն մէջ բժիշկներ՝ որք յարաժամ պէտք էր հսկէին նորա առողջապահական ընթացիկ վրայ: Ամեն եւրոպական մեծ քաղաքներ ունին իրենց թաղապետական բժիշկները, քիմիագէտները, դեղագործները, Բայց մեր քով վեցերորդ շրջանակէն զատ ուրիշ թաղապետութիւնը չունին գրեթէ բժիշկ: Չարմանալին և ցտալին այն է որ Երեսփոխանականութեան ունեցած բժիշկներն ալ, ըստ վկայութեանց բազմոց, մասամբ տկարաբոյններն են քաղաքի բժշկաց: Բայց թողունք այդ կէտը որ լուսաբանուելու պէտք ունի, կը պնդենք միւս կէտին վրայ թէ ինչո՞ւ թաղապետական շրջանակը յարատեւ պաշտօն ունեցող ընտրեալ բժիշկներ չեն գործածեր իրենց ծոցը:

Գարով միւս կէտին, ըստ ստուգագոյն տեղեկութեանց՝ զոր քաղցրեք մեր ընկերակից թաղապետական բժիշկներէն, հակառակ անդու ջանից և բարեսէր կամաց բժշկական և առողջապահական ժողովոյ, թաղապետութիւնը ոմանք չեն ուղեր ի նկատ առնուլ իրենց շրջանակաց բժիշկներուն աղքատութիւններն, և տնօրինել զարժանն:

Օրինակի աղաքաւ, բժիշկ մը պատմեց ինձ թէ վազած մը աւրուած սեխը ծով թափել ուղած էր. բայց թաղապետութեան նախադարձ թոյլ չէր տրուած: Նոյն պաշտօնակիցը ըսաւ թէ իւր վերաբերած շրջանակի մէջ կարծու-

կի փոքրիկ ճարակում մը բուսական զոհ տարած էր արդէն երբ ինք նոր տեղեկացաւ: Բայց տեղեկանալէն ետքն ի՞նչ ըրաւ. — ըստ իւր իսկ ասութեան, ՈՁԻՆՁ: Արդէն մեր հայրենակցաց պէս առողջաբանութեան անտեղեակ ժողովրդոց մէջ որչափ դժուար է համաճարակ հիւանդութեանց համար պահպանողական կամ ստիճանողական միջոցներ գործադրել:

Այսու ամենայնիւ, անուրանալի է է որ, մանաւանդ այս վերջին տարիներս, առողջաբանութեան սկզբունքը բաւական մոտ գտնել սկսած է մեր մէջ:

Ն. Կ. վեհապետութեան իմաստուն կառավարութիւնը այդ մասին ալ մեծ խնամքներ տանելու հետամուտ կ'ընեն սերտիւ: Այդ խնամոց ջանքիւ է որ, անցեալ և ներկայ տարիներ դեռ մնացինք դժոխարեւմ համաճարակի մը կոտորածներէն: Նորա հոգածութեամբ է որ թաղապետական բժիշկը կարգուեցան և առողջապահական յանձնախումբ մը կազմուեցաւ: Մինչեւ իսկ ցարդ չտեսնուած եղելութիւն, համապատասխան վեհաժողովի մը պատուիրակ յղուեցաւ Կ. Պոլսէ: Մեր գիտուն ուսուցիչներէն Տօթ. Չօթրոս պէյի պաշտօնը կ'ուղեւ յիշեցնել, որ բաւական աղմուկ հանեց յԱրեւմուտս:

Այդ ամէն եղելութիւնք բարի նշաններ են. ուստի իրաւունք ունինք յուսալու որ թաղապետական բժշկաց վրայ մեր արտապայտած փափաքն ալ կ'իրականացուի:

Խ. ՌՕՊԵՆՍՈՆ

ԱԶԱՐԻԱ Մ. ԳԱՐԱՆԱՆ

Պատիւ ունի ժողովանելու ընդհանուր Հայ եկեղեցականաց և այլոց, որ այսուհետեւ փակել, վերադարձ, չաթաթաղ, ստաւարտ, շուրջառ են, ընտիր նիւթերով, և մի միայն իւր ձեռքը շինելու պատրաստ է, յանձնարարութիւնք պէտք է ուղղուին կամ Պատրիարքարանի փողոց թիւթիւնձի Յարութիւն աղային խանութը, և կամ շուկան փերտաճճի խան փողոց իւր վաճառատեղին:

1-4

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 29 սեպտ.

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԱՅԻՆԵՐՈՅ

Օսմ. Բոնս. գործուեցաւ)	8, 17
» » բացուեցաւ) գ. Կ. 8, 17	
» » կէս օրին)	8, 18 1/2
Եգիպտ. միացեալ Օսմ. Ռ.	87, 2
Բուխարէի երկաթուղի ֆր.	41, 75
Թրամիլէյ Օսմ. Ռ.	280

ժողովներով, անշուշտ ինձմէ աղէկ գիտես ինչ որ պէտք է, ինչ որ կարեւոր է և ինչ որ բարի է: Իմ ունեցած հարստութիւնս կը ներէ ինձ որ շատ բան ընեմ. սակայն չեմ ուզեր չափաւորութեան տալ ինքզինքս և մեծ աղմուկ հանել: Ընդհակառակն կուզեմ գոնէ ժամանակի մը համար որ մէկու մը ուշադրութիւնը չը հրաւիրեմ: Ուստի նախ պէտք է զմեզ ճանչցնել: Պէտք է որ իմ Լիւսիս գաղղիներէն սովոր և տակաւ առ տակաւ ընտելանայ երկրի մը սովորութեանց զոր բնաւ չճանչեր: Եւ սակայն գիտեմ թէ ինչ կը սպարտիմ ես իմ նախնեաց յիշատակին և իմ անուան զոր կուզեմ արժանապէս կրել:

—Այդ ամենուն վրայ վստահ եմ եղբայր իմ և բարեաղք եմ ձեր բոլոր փառաքները գիտնալու համար: Նախ սիրելի եղբայր իմ պարտաւոր եմ ձեզ իմացնել որ Գաղղիոյ մէջ կատարեալ յեղափոխութիւն կը տիրէ այժմ: Լուի Թիլիւ, Կարոլոս Ժ. Նման դահլիճէց եղաւ:

—Իրաւ կըսէք:

—Բարիդ ապստամբելով, արքունի ընտանիքը թիւյլութիւն արտաքսեց, որ աստ անդ ապաստանեցաւ: Թաղաւորը, թաղաւհին և իշխանուհիք Անգլիա ապաստանեցան: Գաղղիա այս երկրորդ անգամ հասարակապետութեամբ կը կառավարուի: Սակայն ապահովութեան մէջ չենք, Հասարակապետականք որք զմեզ կը կառավարեն ինչպէս երբեմն, նոյնպէս և այժմ զիրար բզքտելու պատրաստ են: Վաճառականութիւնը մեռած է, ճարտարութեան արուեստը դադարած են: Բարիդ մշտնջենաւոր ապստամբութեան մէջ է, ի՞նչ կուզեն. իրենք ալ չեն գիտեր:

Թշուառութիւնն ամեն ուրեք տիրած է: Ժողովուրդ-

—Մեր բարի մայրը ինչպէս է, հարցուց անիկա: Լէօն գլուխը խոնարհեց և հառաչանք մ'արձակեց որ կարծես իւր սրտին խորէն կազալ:

—Ա՛հ, պօռաց մարդիկը, քու լուսթիւնդ դժբաղդութիւն մը կը գուժէ: Մեր մայրը Լէօն, մեր ազնիւ մայրը...

—Մեռաւ:

Մարդիկը գունատեցաւ, գանգաձեց, և արցունք ցայտեցին աչքերէն:

Լիւսի հառաչեց:

—Բօ՛լ, իմ Բօ՛լ, ըսաւ նա իւր քաղցր ձայնով, ես ալ իմ հայրս և մայրս կորանցուցի. դու զիս մխիթարեցիր. ես ալ զքեզ պիտի մխիթարեմ:

Եւ անոր ձեռքը բռնեց մինչդեռ միւս ձեռքն ալ Լէօն կը բռնէր:

—Եղբայր, ըսաւ պարոնը արտասուալից ձայնով, միատեղ կողքանք զանիկա:

Խաբեբան չուզեց ըսել իւր եղբորը թէ տը Սիմէզ պարոնուհին վշտէն մեռած էր:

—Այո, պատասխանեց Բօլ, պիտի ողբամք զանիկա և արժանի է ողբալու, վասն զի զմեզ շատ սիրեց:

Ինքզինքը շտկեց և բանի մ'անգամ ձեռքը ճակտին տարաւ:

—Ո՛ր պիտի երթանք, հարցուց նա:

—Մեծ պանդուկը ուր ձեզի համար առանձին յարկ մը վարձած եմ: Զճալ ալ պատրաստել տուած եմ. հոն հանձնելուս պէս սեղան կրնանք նստիլ:

—Բայց գոյքեր ունինք հետեւին:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

Առ Բարձրագոյն Գործադիր Կոմիտէն

ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՄԵՏԱՂԵԱՅ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

ՏՈՒՓԵՐՈՒ

Մասնաւորապէս Ծխախոտի համար
ԲԱՐՈՒՆԱԿ ԲՈՂԱՏԵԱՆ

Մենաշնորհաւ յՕմ: Կառավարութեան
ՇԱՏ ԱժԱՆ ԳՆԵՐՈՎ, թիվ ԵԴ-
եայ տուփեր մասնաւորապէս ծը-
խախոտի համար:

Գործին գեղեցկութեան, դի-
մացկունութեան և այլ ամեն տե-
սակ տեղեկութեանց համար դի-
մել առ:

Խ. ՇԱՄՍՆՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Մահմուտի փողոց թիվ 38
Պոլիս, Նէիի ծառի, Զինկիրէր 31

Դաւառներէ ուղղակի յանձնարա-
րութիւնք փութով կը կատարուին:
25-40

Լ'ԱՎԵՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

(ԲՆԱՆԱՅԱՅ ԱՊԱԳԱՅԱՆ)

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԱՊԱՂՈՎՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կազմակալ ըստ հրամանարին 22 յուն-
վարի 1868 Գաղղիոյ Կառավարութեան

Կեդրոնական Ընկերութեան, Լիւն (Ֆրանս)
61 Ռէ- ՏԵ Լ- ՌԵՔԷ-ԿԼԷ

Ապահովեալ գրամատուցութիւն

35 ՄՈՒԴՈՆ ՖՐԱՆՔ

Յիշեալ ընկերութիւնն իւր ա-
պահոված գումարներն, միմեկահա-
նութեան ձեռով եւամեկայ շահուց
բաշխմամբ կը վճարէ իւր բաժա-
նորդաց:

Մանրամասն տեղեկութեանց
համար դիմել առ ընդհանուր ներ-
կայացուցիչն թուրքիոյ Յ. Գ. Էֆ-
ֆէլէքեան Կ. Պաղլէ-Գարու, Կ. Պոլիս:
Ներկայացուցիչն Պրուսա Յ.
Էֆ. Պետրեան:

Ներկայացուցիչներ կը խնդրուին
թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ,
գրեւոր ընդհ. ներկայացուցիչն ըն-
կերութեան ի Կ. Պոլիս:

ԿՈՒՆԵՔԻՒԼ-ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՆՈՒՐԱՆ

ՖԻՆԱՆՍԵՐԵՆԷ Ի ՌԻՈՐ-ԲԵՐԷՆ

Աշխատակից

Մէլիթ Եւրոպէ Եւ Միջերկրական

Պաշտօնեայ Հասարակաց կրթութեան

Գրադնութեան անկի

Հրատարակիչ Գրեթէն Պաշտօնեայ

Այս բառարանն, պարունակած ար-
եւտական և գիտական բառերու ճա-
խութեամբն, բացատրութեանց յստա-
կութեամբն իւր տեսակին մէջ առաջինը
կը համարուի: Սոյն գործը ցարդ հը-
րատարակուած Ֆրանսերէն-թուրքերէն
բառագրոց վրայ սա առաւելութիւնն
ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած
բացատրութիւններն լատին տառերով
եւ նշանակուած են անոր մէջ մաս-
նաւորապէս ի դիւրութիւն օտարագը-
եաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ և
մաքուր տպագրութեամբ տետր առ
տետր իւրոյ կ'ընծայուի Արամեան տը-
պարանէն:

Առաջին հատորն որ երեսուն երկու
երեսներով երեսուն և մէկ տետրակ-
ներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր
հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը
վաճառուի ի դին 60 դահ. արծաթ:

Բ. հատորին 47 բող տետրն ևս
հրատարակուած է և կը վաճառուի
ի դին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն:

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատա-
րակուած լինելով բաժանորդագրու-
թիւնը փակուած է:

ՏԱՆԸ ՓԱՍՏԱՐԱՆԸ

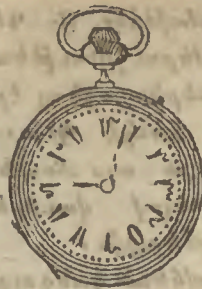
Է. Բ.

ՀԱՐԻՐ ՀԱՐՑԱՆ ՊԱՏԱՍԻԱՆԸ

Աշխատակից Մէլիթ ԱՔԷԼԵ

Ով որ կ'ուզէ յառանգական,
Առեւտրական և Դատաստանական
գաղտնեաց անմիջապէս վերահասու
ըլլալ, թող հաճի սոյն գիրքը ըն-
թեռնուի, որ տան մը համար ան-
հրաժեշտ պիտանի է, և առօրեայ
պատահական ամենակարեւոր գոր-
ծոց և այլոց նկատմամբ հարցում-
ներ կը պարունակէ հանդերձ պա-
տասխանեօք:

Եր ծախուի ամեն հայ գրաւա-
ճառաց և թղթավաճառ Մ. Զարե-
հի և Սուճի Պողոս աղայի քով ի
գին 3 զր:

20 Յուլի.—95 ՂԸԶ

ԺԱՄԱԴԱՐԾ

Գ. Է. ՍԷԼՎԱՃԵԱՆ

Մահմուտ-Քաղաք
Էր-Է Բէ- 244

Դու արհեստական փորձառու-
թիւնը գնահատող Արգոյ հասարա-
կութեան պատիւ ունի ծանուցանել
թէ՝ այս անգամ Բարիբոլ ամենէն
նշանաւոր գործարաններէն միոյն
մէջ պատրաստել տուած է նշանակ-
եալ գնով նմանը ցարդ չտեսնուած,
կոթէն լարուող, ընտիր և խիստ
ձեւաւոր ժամացոյցներ, որք ու-
սանողաց, գործաւորաց ճանապար-
հորդաց ի մի բան ամէն կարգի ան-
ձանց գործածութեան յարմար են,
և որոց 20 տարի կանոնաւոր բանիլը
կ'երաշխաւորէ եթէ տարին անգամ
մը միայն իւրոտուին:

Դաւառներէ եկած յանձնարա-
րութիւնք փութով և ճշգրտութեամբ
կը կատարուին:

ԱԶԳ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆԱՍԻՐԱԴԻՆԱՅ

Պայք-բազար Թանիզ փողոց թիւ 59
ճիշդ դիմ առ դիմ աղբիւրին

Մ. Հ. ՏԵՕՐԱՄԷՃԵԱՆԻ վաճա-
ռատան մէջ կը գտնուին նարե-
ղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ
սպորանքներ, որպիսիք են, խաչ-
վէ՛ սովորական, լաւ և ընտրա-
գոյն (Մարթինիքա), շաքար,
թրիւթիւթի, Մարսիլիոյ և Հօլան-
տայի, այլևայլ տեսակ ըսքար-
մաշէթներէ դատ, Ֆրանսական
բուն Յուրնիէ, Սիպիլիթարմիդ,
Նարոյի և ճէնսօլայի մաքարոն ու
շէհրիլէ. բրինձ՝ Մալսուսէ և Բի-
զոն առաջին կարգի. անուշեղե-
նի և խմորեղենի, յատուկ լաւա-
գոյն ալիւրներ. Գանտիոյ և Այ-
վալըքի ընտիր աճառ. քօլա, ձէթ,
քարիւղ (կազ), ի մի բան, սոյն
վաճառատան մէջ կը ծախուի իր
ամեն տեսակներով լաւագոյնն
այն պիտանի բաներու՝ որք ա-
ռեւտրական սոյն ճիւղին կը վե-
րաբերին:

Դիւերը գորհացուցիչ են:

ԱՊՐԱՒԻ ԶԿԱՅ

ՓՈՒՄԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կոստա լալէլի ճամիի դէմ
թիւ 15 մի նոր դեղարան բաց-
ուած է, ուր դեղագործը կը պատ-
րաստուին փութով և մասնա-
ւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ
Եւրոպայէ եկած ամեն տեսակ
պատրաստ գեղեր հատով կամ
որ և իցէ քանակութեամբ, զո-
քա նշանաւոր գործարաններէ
ուղղակի բերել կուտայ իւր
անուան:

Սոյն դեղարանի բացումը
յոյժ օգտակար ծառայութիւն
մ'է հաստատութեան, մանա-
ւանդ նիւթական մեծ շահաբե-
րութիւն ամեն անոնց որք իրենց
փնտաւած ճշգրտապէս գտնելու հա-
մար դատապարտուած են հե-
ռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախորդ-
ները գնոց չափաւորութեան հետ
դեղորէից ընտրութեամբ դոհա-
ցընելն իրեն սկզբունք ընտրող
սոյն Տ. Ալլահվէրտեան դեղարա-
նը, որ երկար տարիներէ ի վեր
հոշակաւոր եղած է Նէիի-ճամի
Բօթախանէի դէմ՝ այս անգամ
ամբողջապէս փոխադրուած է
Կոստա լալէլի ճամիի դէմ թ. 15:

Սոյն փոխադրութեան առ-
թիւ Եւրոպայէ բերել տուած է
խիստ լաւ ճանաչուած ջրեր,
Պօրտոյի և Մալախի գինիներ,
զանազան ըմպելիք, անուշա-
հոտք, և այլն և այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն
սոյն դեղարանը իւր ջիւան իւղի
մասնաւորութիւնը, և յիշուած յաճա-
խորդք զմայլած են ապրանք
ընտրութեան, մաքրութեան և
գնոց չափաւորութեան:

Յիշեալ դեղարանը միշտ կը
յաճախեն ճարտար և հոշակա-
ւոր բժիշկներ, խնդրուած բժիշկ-
ներու համար ալ պէտք է լաւ
տրուի ժամանակին:

Ղալաթիա հանրաժանօթ վա-
ճառական Մինասեան Էֆէնալի
որդի Տօրթէօր Մինասեան Էֆէն-
տի բարեհաճած է արդէն ուր-
բախտ օրեր ձրիաբար դարմանել
աղբաւներն:

Ա. Զ. Դ.

Լրագիրս ձեռքէ կը ծախուի
նաեւ Պահլէ-գարու ջրալաճառ
Պողոս և Յակոբ աղաներուն խա-
նութը:

— 30 —

—Այդ մասին հոգ մի ընէք եղբայր իմ, զանոնք
պանդուկը փոխադրելու պատրաստութիւն տեսած եմ:

—Շնորհակալ եմ լէ՛ծն. շնորհակալ եմ ինչ մեծ
բարեբաղդութիւն որ մեր հասնելու առեւն հոս գըտ-
նուեցար:

—Երեք շաբաթէ ի վեր հազար կը գտնուիմ և ձեզ
կ'սպասեմ:

—Օհ, սիրելի եղբայր:

—Մակարեղեցէք իմ եղբանկութիւնս. երբ այս ա-
ռաւօտ Պաթալիայէն եկող նաւը ծովու վրայ տեսնուե-
ցաւ, անմիջապէս պատրաստութիւն տեսայ զձեզ ըն-
դունելու համար:

Այն վերջին նամակին մէջ զոր դուք մեր մօրն ուղ-
ղեցիք, կը յանձնարարէիք անոր որ տիկին Մարգրիտ-
էօրն համար

—Քոյրս ըսէ լէ՛ծն. իհարկեւ որ այս անունը
տաս անոր:

—Այո, քոյր կուչեցէք զիս, ըսաւ իհարկ:

—Որ իմ քրոջս համար սնդղիացի սպասաւոր մը դրա-
նէ, որ գաղղիներէն լաւ գիտնայ և Բարիբոլ մէջ արդէն
ծառայած ըլլայ:

—Այո, այնպէս է:

—Մահը չնկերց մեր մօրը որ ձեր վախաւքանաց պա-
տասխանէ. այդ գործը ես ինքնս կատարեցի, և յու-
սամ որ իմ քրոջս դահ պիտի ըլլայ անդղիացի սպասա-
հիէն: Ասկէ դատ, շարունակեց նա, գիտնալով ձեր դի-
տաւորութիւնը, ձեր առաջին փոխադրութեանը հոգ-
տարի: Սակայն ուղի առեւն՝ կը պատմեմ ձեզ ինչ որ ըրի:

— 31 —

Պանդուկ հասան:

Բօլ և իւրի իրենց սենեակը մտան. մինչդեռ երի-
տաւոր պարսնը դարմանալի գործունէութեամբ դոյ-
քերը կը փոխադրէր: Ճանապարհորդները ժամանակ ու-
նեցան սեղան նստելէ առաջ հազուադէպ փոխելու:

—Տիկին մարգրիտէն կ'ընայ հրաման, ըսաւ անդ-
ղիներէն լեզուաւ պանդուկին սպասաւորներէն մին որոյ
Ալլաիօնի զաւակներէն մին լինելը յայտնի էր:

Լէ՛ծնի կողմէ նոր ուղադրութիւն մ'էր այս:

Մարգրիտ դոհ գէմքով մը ժպտեցաւ. իսկ մարգի-
տէն և երախտագիտական քաղցր նայուածք մ'ուղղեց
իւր տաղեր:

—Ինչպէ՞ս ալ գեղեցիկ է, կըսէր ինքնիրեն պարոնը,
որքան ալ չլացուցիչ է գաղթածին կնոջ գեղեցկու-
թիւնը:

Ճաշարան մտան, ճաշի առեւն լուրջութիւն կը տիրէր.
Բօլ տխուր էր. իւր մօրը վրայ կը մտածէր. երբ սուրճ
կը խմէին, մարգրիտ իւր վառագին խորհուրդները փա-
րատելու համար ըսաւ եղբորը:

—Դու քիչ մ'առաջ ըսիր թէ մեր բնակութեան հոգ-
ունեցար, կը հաճիս ըսել մեզ թէ ինչպէս կարգադրե-
ցիք այս գործը:

—Եղբայր իմ, ինչ որ ըրի՝ կարծես թէ ձեր հաւա-
նութիւնը կանխաւ ստանալով ըրի:

—Ինչ որ ըրիք լէ՛ծն կընդունիմ: Ես Գաղղիա կը վե-
րադառնամ բոլորովին կերպարանաւորաւ եղած և ան-
տեղեկ աշխարհի սովորութեանց: Իսկ դու, Լէ՛ծն, ճըշ-
մարիտ բարիքացի լինելով՝ և բարձր ընկերութեանց վե-